

BUDA-PESTA

3 Nov. st. v.
15 Nov. st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 43.

Anulu X.
1874.

Pretiulu pe unu anu 10 fl.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

De insemnatatea botanicei romanesci.

O parte din acestu tratatu fu cetita in adunarea de la Oravitia a Societatii pentru fondul de teatru. —

Botanic'a este fiic'a cea ratacita si perduta a natiunii n'ostre romanesci, despre a carei reafllare multu se bucura mam'a natiunc. Bucuri'a este mare nu numai pentru reafllarea ficeii, ci si pentru insusirile si virtutile ei, c'a-ci mam'a natura a crescutu pe fiic'a ac'asta roman'esca la rec'ore nearsa de s'ore, si a nutritu-o la pamentu nebatuta de ventu, adeca a crescutu-o intru t'ote frumsetiele si virtutile ei, ferindu-o de multe rele.

De dupa rezultatele mai n'oue ale scrut'ariloru sciintifice, putemu adev'er'i cu lauda si mandr'ia, cumca Romanulu nu numai dupa istori'a si limb'a sa, ci chiar dupa serbatorile (paganesci) datinele, moravurile, descantecele, vrajile, povestile sale, peste totu dupa mitologi'a sa, in urma si dupa botanic'a sa este de origine vechia clasica romana.

Aceste din urma materii sunt mai pe susu de limb'a n'ostra de insemnatate pentru originea n'ostra romana, fiindu c'a este unu principiu doveditu in scintia, cumca limb'a prin dominiu si alte impregiur'ari vitrege se p'ote si impune unui poporu, dar serbatorile (paganesci), datinile, moravurile, descantecele, vrajile si povestile, peste totu mitologi'a, apoi in mare parte botanic'a nu se potu impune nici odata, c'a-ci

pe aceste nu le p'ote calc'a piciorulu, si stramut'a puterea contrariului si a dusmanului, de 'ore ce aceste sunt nesce tesauri cari form'eza sufletulu si spiritulu, cu unu cuventu form'eza geniulu unei natiuni, pe care geniu lu-pastr'eza cu tenacitate m'ii si m'ii de ani, ba chiar si atunci, candu unu poporu prin impregiur'ari vitrege au ajunsu acolo, c'atu este constrinsu a-si deuit'a limb'a sa propria, si a inveti'a si vorb'i alt'a straina.

Inainte cu vre-o 30—40 ani invetiatiu si contrarii ni-au negatu si disputatu originea romana a limbei n'ostre; dar rezultatele sciintiei limbistice asta-di au rus'natu pe acei contrarii, dovedindu-le mai pe susu de t'ota indoie'l'a, cumca limb'a n'ostra este de origine romana. S'e tacu de invetiatiu francesi si italieni, dar sunt chiar invetiatiu germanii auume: Diez, Fuchs si Diefenbach, cari au adev'eritu c'a limb'a n'ostra este de origine romana, astu-felu inc'atu aci numitulu si renumitulu Diez in gramatic'a sa comparativa despre siese limbe romane, a datu alu doile rangu limbei n'ostre romanesci, punendu-o in categoria de locu dupa cea italian'esca, pentru cuventu: c'a limb'a n'ostra mai bine se as'emen'a cu cea italiana.

Nici bine nu ne-amu mantuitu de contrarii romanității limbei noastre romane, candu éca sè si aretara alti contrari ai noștrii, cari ni combatu originea noastră romana din punctu de vedere alu serbatorilor (paganesci), datineloru, moravuriloru, descanteceloru, vrajiloru, povestiloru, cu unu cuventu ne-combatu din punctu de vedere alu mitologiei noastre romane, incercandu-se a ne documentá pe acestu terenu specialu alu geniului nationalu de straini, de Geto-Daci romanisati, caroru li s'a impusu limb'a romana.

Unulu dintre cei mai aprigi contrari ai noștri pe acestu terenu este Vilelmu Schmidt (polacu germanisatu) din Transilvania, in opulu seu intitulatu: „Das Jahr und seine Tage in Meinung und Brauch der Romänen Siebenbürgens. Hermannstadt 1866.“ (Anulu si dilele sale in parere si datina la Romanii din Ardélu. Sibíiu 1866.)

Concetatianulu si binemeritatu nostru barbatu dlu Dr. At. M. Marienescu, care prin cele ce a publicatu pana acum in diurnale si in brosiure, despre serbatorile, datinile, moravurile, descantecele, vrajile, povestile si peste totu despre mitologi'a romana, a documentatu de deplinu, cumca si aceste materii, cari forméza geniulu natiunii romanesci, sunt mai pe susu de limb'a noastră de origine romana. Dlu Marienescu culegându de la toti Romanii din Austro-Ungaria in obiectulu acest'a materii insemnate, a compusu despre serbatorile paganesci, despre datinele, moravurile, vrajile, descantecele, povestile, peste totu despre mitologi'a Romaniloru unu opu voluminosu, in care asemenéza mitologi'a noastră cu vechi'a mitologi'a greco-romana, si dovedesce, cà tóte susnumitele elemente sunt mai curatu romane, de câtu chiar limb'a noastră romanésca. Batar de s'ar aflá unu mecenate, care sè dee la tipariu acestu opu pretiosu!

Dreptu aceste a sositu timpulu ca si pe acestu terenu sè se retraga cu rusíne contrarii romanității Romaniloru.

Dupa aceste trecu spre a vorbí de botanica, acésta fiica negrigitá a natiunii noastre romanesci:

Literatur'a noastră botanica, precum mieste mie cunoscuta pana acum, custà din urmatóriele lucràri.

1. Dr. Cihac, o colectiune de numiri botanice, publicata in calindariulu pentru poporulu romanu, de G. Baritiu 1857, care tratéza despre Flora Moldaviei.

2. „Vocabulariu“ de numele planteloru

transilvane, publicatu in calindariulu pentru poporulu romanu de G. Baritiu 1858 si 1859.

3. G. Baronzi: in tratatulu seu despre limba, partea botanica, publicatu in diurnalulu „Adunarea nationala“ din anulu 1870 nr. 71, 72 si 73. Si totu acestu tratatu se afla publicatu in opulu seu intitulatu „Limb'a romana si traditiunile ei“, Galati 1872.

4. B. Nanianu: Botanic'a romana, Bucuresci 1872—73.

5. Catalogulu planteloru gradinei botanice a scólei de medicina din Bucuresci 1866.

Tóte aceste lucràri botanice sunt fórté manche si defectuóse, cà-ci autorii acestoru colectiuni, tratate si opuri, nu au desculecatu la poporulu nostru romanescu spre a-lu consultá despre botanic'a romana, ci mai vertosu s'au marginitu intru a traduce pe romanía numirile planteloru din limb'a greca, romana si germana ori simplu a primí numirile din aceste limb, Asié d. e. 1. Astre, astru din lat. aster in locu stelutiá; 2. Aron din lat. arum resp. din germ. aron in locu de: timpu ori calindariu; 3. Betonica, lat. betonica, in locu de: crestatielu ori taiatória; 4. Balsamina, lat. balsamina, in locu de: merisiuru; 5. Caprifóie, din lat. caprifolium; 6. Coltiulu leului, din cuventu in cuventu grec. leontodon in locu de: papadia, gainusia ori puichitia; 7. Canipola formatiune dupa form'a de canepa lat. eupatorium, in locu de: sburatória; 8. Cód'a canelui, din cuventu in cuventu traducere din grec. cynosurus; 9. Dintele canelui, din lat. erythronium dens canis, in locu de: cocosiei, ori cucusiei; 10. Dostu, lat. organum din germ. Dosten, in locu de: soloverfu ori soverfu; 11. Érb'a Christofului: actaea spicata, din Christofskraut; 12. Érb'a rîndunelei, traducere din grec. chelidonium, in locu de: crucea voinicului ori rastopasta; 13. Fantanica, din fontanalis; 14. Gur'a leului, antirrhinum, din germ. Löwenmaul in locu de: cascátória; 15. Gheraniu, lat. geranium, in locu de: priboiu ori inchiagátória; 16. Luminiti'a noptii, grec. oenothera, din germ. Nachtkerze; 17. Muscatulu dracului, scabiósa succisa, morsus diaboli, Teufelsabbiss, in locu de: ruenu; 18. Nimfa, din grec. Nymphaea, in locu de: preotésa; 19. Piciorulu paserei, din grec. ornithopus, in locu de: ghiar'a huliului; 20. Rumpe pétra din saxifraga; 20. Salicornu, din salicornia; 21. Talp'a ursului, acanthus mollis, Bärenklaue, formatu din Germania, in locu de matruna.

In astu-felu de procedura spre a batjocóri

botanic'a romana mai vertosu esceléza susu ci-totulu catalogu alu planteloru gradinei botanice din Bucuresci din anulu 1866, si acest'a sè fía dîsu spre rusînea Romaníei.

Aceste sunt defectele in nomenclatur'a botanicei romanesci, precum a fostu cultivata pana acum, sè tacu despre acea lipsa: cumca botanicei romanesci de pana acum nici cà au aflatu de bine a întrebá si consultá poporulu nostru romanescu a supra credintiei sale despre plante, macar cà intru credinti'a poporului nostru despre erburi si flori zacu tesaurii cei mari nationali.

Eu am inceputu a studiá botanic'a romanésca in anulu 1873 si am continuatu pana acum, si macarcà precum in anulu 1873 asié si in acest'a 1874 am avutu o véra secetósa si uscata, încátu multu m'a impededatu in studiulu meu, totu-si am descoperitu si scosu din poporu preste 350 de numiri de plante curatu romanesci, formate dupa firea si geniulu limbei (precum nici se póte la poporu altmintrele.)

Cu acést'a ocaziune nu vreu a retacé din aintea onoratului publicu romanescu si indemnulu, motivulu, care m'a facutu pe mine pe langa chiamarea mea de advocatu a studiá si botanic'a romanésca, cà-ci la parere aceste dóue elemente nu se potrivescu la olalta.

— Arthur Schott in opulu seu: *Walachische Märchen* (povesti romanesci) Stuttgart 1845 pag. 297 díce urmatóriele: „Die Waldmutter oder Waldfrau (mum'a padurei) ist mehr eine wohltháthige als böse Fee, schon bejahrt. Besonders gewogen zeigt sie sich den Kindern, denen sie beisteht, wenn sie sich im Walde verirrt haben, oder sonst in Noth sind. Mum'a padurei nennt der Walache auch die Pflanze asperula odorata (wohlriechender Waldmeister) und merkwürdig ist, dass der altlateinische Name dieses Gewächses: herba matris silvae heisst“, — adeca pe romanía: „Mam'a padurei este o dîna mai multu binefacatória decátu rea, cam betrana, mai vertosu binevoitória se aréta copíloru, caroru li stà intru ajutoriu, candu au ratacitu in padure séu altcum sunt in nevoia. Mam'a padurei numesce Romanulu si o planta lat. asperula odorata (pe aiurea roibitia), si este lucru insemnatu, cumca numele vechiu latinescu alu acestei plante este: herba matris silvae.“

La acésta impregiurare din opulu lui Arthur Schott m'a facutu atentu dlu At. M. Marienescu amiculu meu, si descoperindu eu in cuvintele lui Schott dóue principii de mare importantia, adeca unulu: cumca dieii si dînele

romanesci au arbori si plante menite, consacrate lor, cari póta si numele lor, chiar ca in mitologí'a greco-romana, si alu doile: cumca in botanic'a romanésca trebue sè se afe mai multe numiri cari si in vechi'a latinitate póta asemenea nume, din aceste motive m'am decisu a me ocupá cu botanic'a ca studiu de placere.

Descoperirile si rezultatele au trecutu peste acceptarea mea, cà-ci intre altele cu ajutoriulu mitologíei amu aflatu, cumca Artemis-Diana intru tóte fazele si insusîrile sale se asemenéza si corespunde pe deplinu cu: mam'a padurei nóstre, despre ce mai pe largu voiu lucrá intr' unu tractatu specialu.

Dar spre a convinge pe onoratulu publicu romanescu, câtu sunt de insemnate si de vechia origine latino-romana tóte datinile si credintiele desierte ale Daco-Romaniloru, mi-iau libertate a produce aci inca unu esemplu de cea mai mare insemnatate. Candu scotu, ori citéza vrajítóriele romanesci pe diavolulu din balti si riuri, ca sè li spuna cum sè scóta ómenii tesaurii, si cum stau multe alte lucruri in lume, atunci venindu diavolulu, si cerendu capu si sufletu de omu, vrajítóri'a intrerumpendu-lu, si scrintindui cuvintele in gura, respunde dupa cuventulu „capu“: de cane, si dupa cuventulu „sufletulu“: de pesce. Totu acést'a procedura a facutu-o Num'a primulu rege alu vechiloru Romani cu Jupiter in forma de demonu candu l'a citatu pe délulu Aventinu si întrebandu-lu cum sè se curatie locurile tresnite de fulgere? Candu a dîsu Jupiter: cu capete! „de cepe“ delocu i-a submisu Numa. De la ómeni! dícându éra Jupiter, i-a respunsu iute Numa: „perii.“ Sufletulu! coregendu Jupiter, inse Numa totu cu atát'a desteritate i-a pusu verb'a in gura dicându: „de pesci.“ (Vedi pe Arnob. V. I. la Hartung *Die Religion und Mythologie der Griechen*. Leipzig, 1865. tom. I. pag. 174.)

Am descoperitu in botanic'a romanésca: a) plante mitologice, b) plante poetice, c) plante de descantece si vraji, si d) plante de lécuri. — Deci mi-iau libertate cu unele esemple a petrece ce-va timpu pe onoratulu publicu audítóriu.

(Va urmá.)

Simeonu Manguica.

Ióna din Romanu.

Frundia verde de cicóra!

D'asiu fi pasere usióra,

Nu m'asiu duce sè me plangu,

Ca o turturea in crangu,
Nici in lunc'a cea frumósa,
Nici in salci'a pletósa,
Ci m'asiu duce 'n linulu sboru,
Duce-m'asiu impinsu de doru
La Ióna din Romanu.

Frundia verde colilia!
Fir' ar blastemata fia!
Ór'a candu incalecai
Si pe cale m'aruncaí,
Cà m'a prinsu de inimióra
Dorulu care me omóra,
Si n'am, Dómne, cui sè spunu
Cu ce focu iubescu nebunu
Pe Ióna din Romanu.

Frundia verde de sulfina!
Mandre-su florile 'n gradina
Si mai mandre flori in raiu,
Flori din dfilele lui Maiu;
Dar d'asiu fi usioru ca ventulu
Si asiu treerá pamentulu,
Flóre mandra n'asiu gasí,
Nici n'a fostu, nici n'a mai fi
Ca Ióna din Romanu.

Are ochi de farmecare,
Sinu rotundu de desmerdare,
Budie dulci de sarutatu,
Mijlocelu de 'mbratîsiatu;
Ca ea alta nu mai scie
A iubi cu duiosía;
Cu ea cin' s'ar sarutá,
Câtu ar fi n'ar mai uitá
Pe Ióna din Romanu.

Frundia verde salcióra!
D'asiu gasí si eu comóra,
Nu m'asiu face nici chiaburu,
Nici s'am calu ca de panduru
Totu cu frene poleite, —
Nici s'am arme gintuite,
Ci asiu dá-o: sè traiescu
Si mereu sè me iubescu
Cu Ióna din Romanu.

Gr. H. Grandea

Ifigenia Desille.

— Schitia din revolutiunea francesă. —

Permiteti-mi, on. cetitórie, sè vi presintu
ni pucine liniamente inceputulu vietii eterne a

unei sorori a dvóstre, distinsa prin rara resolu-
tiune si iubire nemarginita.

Esemplulu voiu sè lu-scotu dintr'unu
timpu, in care si aceste dóue virtuti inaltiató-
rie erau supuse supremei probe de focu si ade-
se-ori erau impreunate cu cele mai dureróse
consecintie.

Pe timpul revolutiunii francese, condusa
de ómenii infricosiatului Robespierre, a carei
resunetu a cutrieratu Europa intréga, a locuitu
aprópe de orasiulu Nancy famili'a cetatianului
Desille.

Desille inca remase victim'a revolutiunii.
Elu cadiù cu spad'a in mana pe campulu de
lupta langa Nancy, lasandu dupa sine dóue
sorori. Un'a erá mama la patru copii mitutei,
cealalta, Ifigenia, erá nemaritata inca.

Tocmai in dfilele, candu Ifigenia erá sè
serbeze cununi'a ei cu alesulu animei sale, sosì
la Nancy ordinatiunea a duce la Paris inaintea
tribunalului de sange 30 persóne, numite sus-
pitiunati; intre aceste persóne erá si — Ifi-
genia.

Ea inca fu dusa la Paris si presintata in-
fricosiatului tribunalu, a carui membrii nu se
infiorau a se folosi de ori-ce mistificatiuni si
tortocári, numai ca sè-si póta saturá ingrozitó-
ri'a sete de sange.

Judii pusera sub ochii Ifigenei o epistola
cu subscrierea „Desille“, pe a carei basa fu acu-
sata a avé cunoscintia cu unu inamicu alu repu-
blichei.

— A avé cunoscintia mai indepartata, inca
este tradare? — intrebà Ifigenia. .

— Nu despre aceea este vorb'a, — i se
reflectà, — cà ce ar urmá din acésta epistola,
ci despre aceea, déca recunosci epistol'a d'a ta
sèu ba?

— Da, io cunoscu epistol'a, si astu-felu,
dupa cum ve cunoscu, verdictulu a supra mea
este pronunsiatu; inse ve rogu dati-mi unu a-
peratoriu!

Jureconsultulu Chaveau fu destinatu de
aperatoriu Ifigenei. In diu'a urmatória acest'a
o cercetà in carceru, consultandu-se cu Ifige-
nia despre motivele ei de aperare.

— Io me incedu in dta, — dîse Ifigenia,
cà dta vei intrebuintiá tóte pentru a me man-
tuí. Dta ai cetitu pertractatiunile. Ce dîci?

— Nimicu nu este, ce ar atestá contra
dtale, — respunse elu, — de câtu fatal'a epis-
tola, a carei subscriere ai recunoscutu-o.

— Inse epistol'a dóra nu contine nimic
ce ar puté suspitiuná pe scritóri'a?

Chaveau miscà din umeri si tacù. Ea continuà:

— Io te pricepu. Sum resoluta. Apera-me cum vei puté mai bine. Io sum nevinovata. Nu ti-voru lipsí motive à dovedí acést'a, si a departá de la mine suspitiunea, ce acea epistola provóca. Inse cu si mai multa putere me vei aপর, déca te voiu convinge, cà io de locu nu sum vinovata. Mai inainte inse jóra-mi, cà nu vei face nici o intrebuintiare despre cele, ce ti-voiu descoperí.

— Io nu te pricepu, ti-joru inse.

— Asiá dara sè scfi, cà acea epistola nu ió am scrisu-o, ci sor'a mea.

— Ce dici?

— Da, ea nefericit'a, mam'a a patru copfi minoreni.

— Ddieule!)

— Sentinti'a de mórte, déca se va pronun-ciá, sè se esegute a supra mea.

— Ce? Dta ai voi — ?

— Voiu sè moriu pentru ea. Copfii ei au necesitate inca de grigea mamei, si scfi, câtu de neincungiuratu de trebuintia li e acestora mam'a adevzata, mai alesu in aceste timpuri grele si furtunóse. Io moriu pentru sor'a mea.

Chaveau stá inaintea ei admirandu-o. Elu vediù rar'a resolutiune a onorabilei fete, si nu cutezá nici a o induplecá sè-si-schimbe propusulu, nici a si-calcá juramentulu inaintea tribunalului de sange. Sublimulu simtiemintu alu inocentiei inaltia, dede putere nemesurata elocintiei sale; cu tóte aceste Ifigenia totu-si fu condamzata la mórte.

Ea se urcà fara frica pe loculu de perdiare si mori cu cea mai mare resolutiune.

Chaveau inse, fiindu cà a vorbitu pré fórte si passionatu pentru inocent'a, inca trebùl sè devina suspectu inaintea judiloru de acésta calitate, si dupa pucine lune elu inca trebùl sè faca calea Ifigeniei; secretulu inse lu-duse cu sine in mormentu.

Pucine minute inainte de mórtea sa, incrediù unui amicu alu seu acestu secretu dîcêndu:

— Pastréza-lu pana ce timpuri mai bune ti-voru concede sè faci cunoscutu lumii acestu esemplu rar de jertfire femeiesca, pentru ca sè se védia, cà si timpul presinte se póte mandrí cu caractere demne de imitatu.

I. V. Barcianu.

Aprópe pari, departe esti.

— Din germana. —

Unoscu unu ochiu, o mandra stea,
Ce a aprinsu anim'a mea,
Si-o 'naltia, ca printr'unu misteru
Colo in susu la mandrulu ceru.

Acol' luceste-asié de víu,
Ca ochiulu ei celu azuriú:
O ochiu, o stea, care-mi zimbesci,
Aprópe pari, departe esti.

E dulce, ca si ceriulu linu,
In elu luceste cristalinu
O lacrima, unu meteoru:
Si candu o vedu m'aprinde de doru.

Ascunde-m'asiu in loculu seu,
Si-asiu vré sè fiu eu ochiulu teu:
O ochiu, o stea, care-mi zimbesci,
Aprópe pari, departe esti...

Si candu steluti'a n'a mai fi,
In nópte, ah! voiú rataci;
Ér ochiulu teu, candu va fi stinsu,
D'unu tristu fiuru voiú fi cuprinsu.

Cà-ci aste stele, ce adoru,
M'au fermecatu cu foculu lorú:
O ochiu, o stea care-mi, zimbesci,
Aprópe pari, departe esti!

A. Radu.

Femeile chineze.

O fóia francesa din China, „Celestial Empire“, scríe urmatóriele despre moravurile femeiloru din „imperiuulu cerescu“:

Femei'a chineza e fórte sirguitória si iubesce lucrulu.

Ce e dreptu, numai damele aristocratíei innalte invétia a cetí si a scríe — vr'o 50—60 de litere; dar atát'a sciintia li e de ajunsu spre à procurá si spiritului recreatiunea necesaria.

Femeile de róndu nu intrebuintiéza opium, cà-ci acest'a e scumpu; ér de beuturile spirituoúse se ferescu.

Cea mai innalta placere a lorú e fumarea a câte-va tígarete — dupa lucru.

Clevetele le placu, — dar totu-si — nu se pré céta.

A.

S A E O N U ?

Mésa de cetire.

— „Incercări critice a supra unoru credintie, datine si moravuri ale poporului romanu“ de G. Dem. Teodorescu. Prefati'a de dlu A. I. Odobescu. Bucuresci 1874. Pretiulu 2 lei. —

Acésta carte interesanta, anuntiata si de noi, aparù dílele trecute.

Si pana ce vomu publicá o apretîare speciala, reproducemu aice prefati'a :

„Sè nu parasimu inse cu totulu cerculu traditiuniloru si alu cantececeloru ce se repórta la vechiulu cultu alu naturei, fara a pomení despre unu obiceiu poporanu alu anticitatii, cu care se léga si unu canteceu copilarescu ce, in parte, s'a pastratu ca o amintire departata, in cetátile nóstre.

„Ateneu ni spune, cà: a cantá *ronduric'a*, *χελιδονίτην* se chiamá la Rodieni o óre-care colinda, despre care Teognis, in a dóu'a din scrierile sale a supra serbàriloru din Rodos, vorbesce astu-felu : Rodienii numescu a cantá *ronduric'a* unu felu de colindare ce se face in lun'a lui Boedromion—Septemvre alu nostru. Numele acest'a vine din cuvintele ce se canta atunci si cari sunt cele urmatóre :

„Venitu-a, venitu *ronduric'a* :
cu dîns'a si vremea frumósa,
cu dîns'a si timpulu celu bunu.
E alba curata pe gusia
si négra cu totulu pe spate.
Asverla-ne 'ncóce smochine
din cas'a ta plina, bogata,
si dà-ne si vinu in ulcica
si o cosnitia plina cu branza ;
dar fia si pane de risica
si turte cu óue, totu ad'ó :
primesce ori-ce *ronduric'a* . . .
Luàmú ceva ? Ori sè ne ducemu ?
Dar dà-ne, cà-ci altu-felu nu mergemu ;
ba inca luàmú cu noi usi'a,
ori politi'a cea de d'a supra,
ori chiar pe nevést'a-ti ce siede
in casa, colo, tocmai susu.
Merunta-i, si lesne o ducemu !
Dar dà-ne cevasilea mai bine,
si cauta vr'unu lucru mai mare !
Deschideti, deschideti toti usi'a,
cà-ci ét' a venitu *ronduric'a*.
Si noi, ia ! nu suntemu unchiasi,
ci suntemu copíi copilasi!“

„Acésta colinda, adauge Ateneu, a are-

tatu-o mai antâiu Cleobulu Lindianulu, candu incepù a face prin Lindos stringere de bani.

„S'o fi compusu frumosulu Cleobulu, unulu din cei siepte intiepti ai Greciei, séu fic'a sa Cleobula, cum dîcu altii, acésta cantare cuprinde, negresîtu, unu intielesu mai adancu de câtu alu unei colecte de bani séu de merinde. Intr'ins'a vedemu, cà se vestesce sosirea vremei frumóse si a timpului celu bunu, cà-ci in tómnarsîti'a sórelui s'a potolitu si casele s'au implutu de avutîi: *ronduric'a*, prevestitória de bunuri, revine sprintena si vesela. Deschideti, deschideti-i usi'a ! Bogatule, imparte-ti cu saracii comorile ! Astu felu ve graiesce glasulu nevinovatu alu copíloru.

„Asta-di inca, pe tóte tiermurile Greciei, si chiar in Atena, pe la inceputulu primaverei, copíi, adunati in cete si tînedu in mana o morisca cu aripe de sîtia ce, invertindu-se, inchipuiesce o *rondurica*, alérge din casa in casa, cantandu unu canteceu de felulu acest'a :

„*Ronduric'a* vine de pe alb'a mare : ea trece marea si si-face unu fuisioru si siede intr'insulu se resufle, si dîce :

„Martie, Martie norosu, si Fauru ploiosu, éca dulcele Aprile se vestesce cà-i aprópe.

„Paserile ciripescu, pomisiorii inverdiescu, gainele cloncanescu si inepu sè clocéscu.

„Turmele purcedu la munte, iedii saru si pascu mugurulu celu nou.

„Animale, paseri, ómeni, toti se veselescu din sufletu : ghiati'a, zapad'a, si crivetiulu au incetatu.

„Martie, Martie norosu, si Fauru ploiosu, éta vine Aprile celu frumosu !

„Esi afara, Fauru, si tu, Martie, du-te, ca-ra-te ! . . .“

si apoi sîrsiescu cu sunetulu ce-lu facemu noi din buze ca sè gonimu o pisica.

„Cine póte tagadú, cà acestu canteceu este o varianta moderna a vechiului *Chelidoniasmos* rodianu ? Cine nu va zarí in amendóue idei'a comuna si firéscu de a vestí lumii, prin gur'a copíloru, o scire inveselitória: sosirea timpului placutu, a caldurii cumpetate, a zefirului primaveratecu, a vegetatiunii in florite ?

„O alta veste buna, de o natura mai mistica, mai putînu pipaita simtiuriloru, dar si mai mangaiatória pentru animi, descépta nópte din somnu pe copíi, in clim'a mai aspra, in tíer'a mai crestina a Romaniloru. Pe candu zapad'a acopere pamentulu, pe candu gerulu sleiesce chiar apele, o *Stea*, icóna a celei ce s'a

inaltiatu odinióra pe ceriu ca sè calauzésca pe cei trei *Crai de la Resaritu*, mana cete de copii prin intunereculu ulitieloru viforóse, in ajunulu Craciunului, si le indémna a vestí, cu glasure nevinovate, crestineloru adormiti, cà peste putñu are sè vina ceasulu solemnu si doritu alu mantuirii! Ei nu i amenintia, ca copii din anticitate, cu furtisiaguri, dar le e frigu, le e fóme bietiloru copilasi, si, dupa ce au strigatu:

„Buna diminétia la Mosiu-Ajunu!“

ei ceru sè le dea macaru „unu covrigu, cà moru de frigu“, macaru „o nuca, cà se dau cu capulu de uluca“, macaru „unu meru, ca sè te tragu de peru!“

„O! vechi datine si vechi cantece ale poporului! ce dulce farmecu cuprindeti voi in naivele vóstre espresiuni! Aspr'a critica se sfarma dinaintea vóstra, cà-ci mintea omului, deprinsa cu voi din pruncia, pare cà se scalda, la audiulu vostru, in nevinovatí'a-i primitiva. Voi sunteti pentru noi amintiri suave, ce inviéza juni'a in suflete! Pentru poporu, sunteti fíorea neuitării!“

Aceste rînduri le scriam acum vr'o treispre-diece ani, aruncandu, intr'uuu articulu despre cantecele nóstre poporane, câte-va idei culese in studiulu anticítatii si puse in comparatiune ceea ce fia-care din noi a vediutu séu a invetiatu din copilaría, in caminulu parintescu. Si pe candu le scriam, tñu minte, cà gandulu mi-erá a cerne, prin sit'a studiiloru clasice, cele mai multe din acele datine betranesci, pe cari noi cei de asta-di le-amu apucatu inca, dar pe cari stranepotii nostrii nu le voru mai cunósce póte de câtu din scrisele nóstre.

Aveam de gandu a intrebá in carti pe vechii plugari ai Latiului, déca nu cumva dinsii, séu celu putñu flacáii loru, cari inca nu imbracasera gravitatea togei virile, n'au inventatu óre ei acea urare vesela si glumétia, cu care tinerimea din satele nóstre intempina sosirea noului anu, si maindu sér'a cu sgomotu, cu plesnete si cu clopotiei, *Plugusiorulu*, striga la cas'a fia-caruia pe rîndu:

Sè vie cu isbanda
anulu cu mare dobanda!
Sè péra viclesiugulu
si sè sosésca belsiugulu!
Hai, hai!
Plugusioru cu doi-sprece boi
Plesniti, mei
Hai, hai!“

Aveam de gandu a cercetá prin ce curiósá analogía de fapte, de idei si de imagine, vechiulu dieu latinu alu ploiloru, *Jupiter pluvius*, represintatu pe Column'a Antonina din Roma, sub chipulu unui unchiasiu cu straie latiósé, se aduce asiá de multu cu laietiele nóstre de *Paparude*, carele, acoperite cu frundie de bozii si muiate leorca de doniti'a vecineloru, uréza saltandu si chiuindu:

Ca sè cadia ploile
Cu galetile,
Sè sporésca granelé
Sè imple patulele.

Aveam de gandu... Dar ce folosu a vorbí despre câte are omulu de gandu? Timpulu a trecut. Alte multe lucrári, si alte mai multe nelucrári, m'au facutu sè dau uitării aceste scumpe si placute studii.

Datinele nóstre romanesce, din marea nóstra nepasare, aru fi remasu póte reduse pentru vfitorime la putñele ce spune despre dinsele nemuritorulu Dimitrie Cantemiru, care intr'o carticea de nici dóue sute de pagine, a spusu despre Romani si despre tíer'a loru mai multu si mai bine de câtu toti carii, dupa dinsulu, au scrisu pana asta-di.

Cu tóte acest, eu credu cà putñe sunt cercetările cari aru avé pentru Románi ma multe ademeniri de câtu descrierea, lamurireai explicarea si compararea acelu síru de ieresuri si de idoli, *antiquum Daciae cultum redolentia nomina*, pe cari domnesculu descriitoru alu Moldovei ni le dà, in rapediunea penei sale, tóte ca remasítie ale cultulu vechiloru Daci.

N'ar fi óre a face o istoria a cugetárilor intime, a credintieloru, a placeriloru si a suferintieloru poporulu romanu, candu cine-va ar despica cu deameruntulu originea si intielesulu tuturor cugeteloru poporane, ce se ascundu in acea gramada de numiri misterióse, pe cari Cantemiru le-a culesu din gur'a poporulu?

Óre numai despre Daci — si nu despre tóte credintiele, cari s'au intiparitu treptatu si d'a lungulu seculiloru in mintea locuitoriloru Romaniei — ne-arú amintí cuvintele si datinele de „Lado si Mano, Dîna si Dragaica, Doina si Stafia, si apoi si Draculu-in-vale, Ursitele si Frumósele, Sanzenele si Joi-maritiéle, Paparuda si Chiraleisa, Colinda si Turca, Sburatorulu si Média-nópte, Striga si Tricolicii, Legatura si Deslegatura, Farmeculu si Descanteculu, Vergelatulu si altele de acela-si felu“?

Aceste multe si stranii numiri, pe cari ni le-a pastratu Cantemiru, precum si altele, cu

cari unu cercetatoru diliginte aru puté s'adauga cu multu list'a ieresuriloru populare ale Romaniloru, constituie o comóra din care si poesii'a si istori'a potu inca culege pretiose odóre.

Câti-va din poetii nostrii au sciutu pana acum sè smulga câte o nestimata din acelu te-sauru, si mai alesu mus'a resfatiata a dlui V. Alesandri — care adesea scie sè-si imbrobodesca, cu asiá multa gratia, siugubéti'a si gingasi'a-i facia in maram'a tieranéseca — ne-a cantatu, cu multu farmecu, si *Doin'a*, si *Ursitii*, si *Sburatorulu*, si pe *Craiu-nou*.

Remane ca si istoricii sè-si indeplinésca datori'a: sè-si iea partea loru de sarcina, parte mai grea si mai spinósa, in care subtilitátile obositorie ale criticeii inlocuiescu aventurile sprintene si 'mladióse ale poesiei.

Cátu despre, mine abiá me ispitisem, acum câti-va ani, sè ieu a supra-mi o asemenea sarcina, si 'ndata am lasat'o josu. Dar, asta-di junele autoru alu pagineloru ce urméza éta-lu cà vine, plinu de ardórea tineretii, plinu de o pietósa veneratiune catra datinele vechi ale poporului romanu, plinu de dorinti'a de a cunósce traiulu si credintiele natiuniloru antice si straine, si ne presinta, in cartea de facia, câte-va „*Incercári critice*“, in care ne dovedesce lamuritu nu numai cà iubesce cu predilectiune, dar chiar cà si cunósce adancu subiectele pe cari s'a insarcinatu a le tratá.

Am cititu eu unulu — si toti aceia, carii la noi pórtá interesu studiiloru nationale, facute cu seriositate, voru cití, ca si mine — cu o víia placere descrierile unoru obiceiuri traditionale, cari, fara indoieála, potu, candu sunt bine descrise si bine analizate, sè constituie titluri istorice patriei nóstre si sè deslege enigme ale vietii morale a poporului romanu.

Autorulu acestoru *Incercári critice* a datu dovéda, pari-mi-se, in studiele sale a supra credintieloru, datineloru si moravuriloru poporului romanu — studii facute, amu puté díce, pe bancele scólei — cà este inzestratu cu o adeverata intuitiune in materii de asiá anevoiosa critica. Déca n'amu avé sè constatámu si alte merite, probate prin cercetárilu de eruditiune clasica ce contínu aceste pagine, ne-amu puté marginí a recunósce, cà acea facultate intuitiva este darulu celu mai pretiosu pentru omulu care si-propune sè verse lumina a supra amurgulu din trecutu.

Avemu inse tarea credintia, cà *Incercárilu* de facia nu voru fi pentru autorulu loru culmea studiiloru de acésta natura: de aceea incheiámu, atátu prin multiamiri, câtu si prin

urári, aceste neinsemnate rënduri, pe cari le-amu aruncatu pe hartia ca o dovéda de víia placere ce amu resimtitu, vediendu vechiele nóstre aspiratiuni asiá de bine, asiá de spornicu vlastarite sub pén'a altuia.

Nu rideti, cititori, déca si eu, omu in tóta firea, me voiu atinge, sfirsíndu, de ramur'a de lauru care odinióra se depunea la fia-care capetu de anu pe altariulu anticeii dieitie latine Anna Perenna, si care la noi s'a prefacutu in *Sorcova vesela* a copíloru romani; si mai alesu nu rideti déca, totu cu atát'a naivitate, inse cu multu mai putína gratia de câtu dinsi, voiu urá si eu celoru ce se ocupa cu ardóre de pretiosele datine strabune:

Sè 'nfloriti,
Sè margariti,
Peste véra,
Primavéra,
Ca unu peru,
Ca unu meru,
Ca unu firu
De trandafirú;
Tare ca pétr'a,
Iute ca sagét'a;
Tare ca fierulu,
Iute ca otielulu.
La anulu,
Si la multi ani!“

A. I. Odobescu.

Unu politiaiu cu 4 picióre.

O intemplanu curiósa a avutu locu nu de multu la Charleroi:

Intr'o séra doi tígani, insociti de unu ursu im-blanditu, au batutu la usi'a unei cárcime, cerendu sè fia primiti acolo pana a dóu'a-di.

Cârcimarulu nu tinea tocmai multu la asiá ós-peti, cu tóte aceste, pentru a nu-si atrage póte resbunarea tiganiloru, le díse:

— De! ca sè ve primescu n'ar fi vr'unu lucru mare, dar unde sè ve punu ursulu?

— Despre ast'a nu te ingrigí, barbate, — respunse cârcimarés'a, care nu cunoscea intentiunile sociului ei; fiindu cà mane totu o sè taiámu porculu nostru, sè-lu scótemu incái din asta séra din cotinétia, si sè punemu ursulu in locu.

Bietulu cârcimaru nu mai avú incotro, face si consimti. Tiganii, dupa unu supéu destulu se seracaciosu, s'au culcatu, urmariti de aprópe de ospetariulu loru si de sufletulu celu bunu, de feme'i a lui.

Ce se intemplá inse? Doi talhari complotase a furá in acea nópte porculu cârcimarului si ei pandeau in apropiare de acolo. Candu au vediutu cà s'au stinsu luminárilu, unulu din ei a strabatutu in curte, pe candu celalaltu stá de panda, si mergéndu in vârfulu degeteloru, s'a apropiatu de cotetiú in care audí grohaindu, ceea ce lu-incredintiá cà nu erá pustia.

Deschise atunci usi'a... de odata se simti cu-

prinsu in nisce bracie peróse cari lu-stringeau sè-lu inadusie. Elu cadù lesínatu, crediendu-se cà a muritu, si cà se afla deja in manele dracului.

O jumetate óra s'a stracoratu la mijlocu si acelu ce stá de panda, vediendu cà tovarasiulu lui nu se mai întorce, intrá si elu in curte si se indreptá spre cotinétia unde asemenea audí grohaindu.

Crediendu, dar cà complicele lui se ocupa cu legarea picioóreloru porcului, i díse incetisioru, deschidiendu usi'a :

— Ascépta cà viu sè-ti ajutu si eu.

Abiá intratu inse, ursulu lu-apucá între labele sale si lu-trantesce peste corpulu celuialaltu talharu, care erá lungitu pe pamentu.

Cu tóta intunecimea, acest'a cunoscu cu cine avea a face, si in locu de a lesiná ca tovarasiulu lui, a preferitu mai bine sè fia prinsu de câtu ucisu, si deci incepù a strigá din tóte puterile.

Cârcimarés'a audí tîpetele.

— Iosife, — díse ea barbatu-seu care dormiá Iosife, mi se pare cà ursulu a esítu din cotinétia si a datu peste porculu nostru. Me temu sè nu-lu manance.

— De cumva a facutu una ca acésta, — díse barbatulu, — póte fi siguru cà n'o sè-lu mistuiesca.

Si luandu-si pusc'a, esí afara, urmatu de nevést'a lui care tineá luminarea. Tîganii desceptandu-se au esítu si ei.

— Ce este? — intrebau pe cârcimaru.

— Este cà ursulu vostru ne mananca porculu, dar lasa-lu cà asta-i va fi celu din urma, tîganii dracului!

— Nu, nu, ursulu nu mananca porci, — díse celu mai betranu dintre tîgani, trecendu inainte si deschidiendu cotinétia, unde dadù peste cei doi talhari, unulu lesínatu si celalaltu pe jumetate inadusitu, in braciele ursului, de unde cu mare anevoie l'au scosu.

Cârcimaru, intielegendu cà ei venise sè-i fure porculu, voiá sè-i tradea pe man'a justitiei; cârcimarés'a inse, totu mai milostiva, se rugá sè-i ierte dupa ce-i facù sè promita cà so voru lasá pe vîtoru de furatu.

B o m b ó n e.

S'a intemplatu in septeman'a trecuta...

O dama tinera si frumósa caletoriá pe calea ferata — singura.

Ba nu singura, cà-ci in cupeulu in care ocupa dins'a locu se mai aflau trei tineri.

Dam'a tinera avea pe budie unu flastru.

De odata trenulu sosí intr'unu tunelu. Se facù intunerecu, si...

Pe candu trenulu esí din tunelu, flastrulu nu se mai aflá pe buditi'a ei, ci pe a vecinului seu.

Óre cum a ajunsu acolo?

*

— Pentru ce se chiama bolnavulu — pacientu?

— Pentru cà are sè patiesca multu, pana ce mediculu va gasi léculu potrivit.

*

Otelierulu din V. i se anunciá sosirea unui mare personagiu, care intruniá o multíme de nume si tit-

luri: Duce, comite, marchisu, baronu, etc., nimicu nu lipsea. Otelierulu cetindu cart'a, strigá:

— Dar nici odata n'am ganditu sè potu ospetá atát'a lume!

*

Unu proprietariu de porci se infatisiá la o statiune a calei ferate din X., si intrebá câtu are sè plátesca pentru 500 de porci?

I se spuse pretiulu.

— Dar pentru purcei, — continuá elu, — n'asiu puté sè capetu bilete — de copii?

~~~~~

CE E NOU?

** (Regele si regin'a) au petrecutu septeman'a trecuta la venatória la Pardubitz. Regele fu insotitu numai de adjutantulu seu, ér regin'a de câte-va dame de onóre si de maresialulu curtii br. Nopcea. Aristocratia inse e fórte bine represintata.

** (Camer'a Ungariei) n'a tienutu in septeman'a trecuta siedintie, cà-ci membrii ei au fostu ocupati in sectiuni.

** (Corpurile legiuitórie ale Romaniei) fure convocate la sesiune ordinaria pe 27 noemvre.

** (Primulu amoru e celu mai fidelu.) Unu macelariu din Gumbinnen nu de multu a trei'a óra s'a cununatu cu soci'a sa. De dóue ori s'a despartitu deja de ea, si limbele rele spunu, cà elu sè va desparti si a trei'a óra.

** (Ucidetoriulu lui Katscher) judanulu Freund, este micu de statura si slabu. La dinsulu se aflara 180 fl. si mai multe harthie de valóre. Inainte de fapt'a grozava avea 4 fl. La prim'a ascultare marturisi cu cinismu: „Trebuiá ca sè omoru pe cine-va, pentru cà mi-trebuiá bani, déca din intemulare nu erá Katscher, ucideam pe altu cine-va.“ Elu fu transportatu la Prerau, spre a vedé cadavrulu, si de acolo la Olomutiu. Multímea de ómeni ce se adunase la gar'a calei fer. facea semne cà vre sè-i aplice justiti'a poporala.

** (Parintele ucigasului.) La gar'a din Posionu s'a intemplatu dílele trecute o scena suprindiatória. Mai multi caletori conversau despre uciderea faptuita in septeman'a trecuta pe calea ferata, despre care scriseram si noi. In conversatiunea loru ei pronunsiara numele „Freund.“ Unu betranu de langa ei, audíndu acestu nume, se facù atentu, si i intrebá, cà despre care Freund vorbescu ei? Dreptu respunsu, aceia i inmanuara unu diariu vienesu, in care erá descriu omorulu. Betranulu cetí si esclamá: „Ah! acest'a e fiulu meu!“ Aceste cuvinte produsera uimire generala.

** (Nici unu medicu.) Dílele trecute doi copii din Buda se certara pe strada si in urma se batura, încátu unulu fu ranitu. Ómenii acursi acolo tramisera indata dupa unu medicu. Inse insedar, cà-ci in tóta Buda nici unulu nu se gasi a casa. Astu-felu pacientulu fu transportatu la Pesta.

** (O insielatória istétia.) La negutiatoriulu de haine femeiesci S. din Pesta se presintá dílele trecute o dama frumosu imbracata, spunendu, cà dins'a e insarcinata de dóue amice ale ei din provincia a le tramite câte o bunditia. Se róga dar a tramite la cartirulu ei câte-va, spre a alege din ele. Negutiatoriulu consimte si tramite prin adjunctulu seu câte-va bunditie la dómn'a. Acolo ea alege din ele dóue amiceloru

sale, un'a pentru sine. Totu-si, fiindu că a ei nu-i placea de totu, dîse adjunctului s'ò duca napoi, spre a face intr'ins'a òre-cari schimbări, ér cele 2 sè le lase la ea, promitiendu a platí pretiulu tus-treloru de odata. Adjunctulu face asiá, si apoi se 'ntòrce napoi si povesteste stapanului seu ce a facutu. Acel'a — mai espertu — se sparia si lu-tramite indata inderetru sè aduca bundile a casa. Adjunctulu se duce, inse pana atunce dam'a disparù cu bundi cu totu. In casa nime-ne-a n'ò cunoscea, cà-ci dîns'a numai atunce inchiriase o dai'a aceea.

** (Nenorocire.) Unu copilu aice in Budapesta, oucandu-se dîlele trecute cu unu ortacu alu seu, de jdta cadiù in gróp'a cu varu. Nenorocitul fu seosu indata si transportatu la spitalu.

** („Kikeriki“ falsificatoriu de bancnote.) In ultimulu numeru alu foiu glumetie „Kikeriki“ a aparutu o caricatura, care reprezinta o bancnota de 10 fl. Unu insielatoriu din Budapesta si-a procuratu mai multe esemplare din „Kikeriki“ si taiandu din fia-care bancnot'a, merse pe malulu Dunarei, sè cumpere ce-va de la tierance. Cumperandu, elu platí cu una din aceste bancnote. Inse satean'a recunoscù, cà bancnot'a e falsa; facù sgomotu si insielatoriulu fu prinsu. Unu publicu fòrte numerosu lu-petrecù la arestulu meritatu.

** (Opositiune in Buda.) Locuitorii din Buda, desilusionati prin impreunarea orasieloru Buda-Pesta, reclama mai multa egalitate, la din contra voru esì din represintantia.

** (Castelar) a petrecutu septeman'a trecuta la Paris. Elu a fostu visitatu si serbatoritu in tóte partile. Mai multe banchete i s'a oferitu de Victor Hugo, Gambetta, Jules Simon. Intrunirea de la Victor Hugo, mai cu sèma, a fostu stralucita. Ilustrulu poetu francesu a ridicatu unu toastu pentru unirea raseloru latine contra invasiunii teutone. Castelar a petrecutu intr'o sèra in salonulu principesei Trubetzkoj, unde a fostu incungiuratu de toti, si in alta di a avutu o convorbire de mai multe òre cu celebrulu dîaristu Emile de Girardin.

** (A cadutu din etagiulu alu doile.) O servitòre aici in Budapesta intr'una din dîlele trecute a spelatu ferestile din alu doile etagiu alu unei case. De odata ea si-perdù equilibriulu si — cadiù. Multi òmeni acursera acolo indata, si spre marea loru bucuria vediura, cà fèt'a n'a muritu, si numai man'a i s'a frantu. Numai!

Biserica si scòla.

‡ (Esamenulu principelui de coróna) se tienù la 7 nov. in castelulu de Schönbrunn, in presinti'a regelui. Obiectele au fostu: geografi'a si istori'a, propuse de doi profesori de la universitate. Esamenulu durà vr'o trei òre, dupa care urmà unu dejunu.

‡ (Cursu de istoria naturala.) Dlu Grigoriu Stefanescu, profesoru la Bucuresci, a deschisu la 27 oct. la 1 òra dupa mièdia-di, in o sala a universitatii de acolo, unu cursu publicu de istori'a naturala, la care asista si dómne si domnisiòre.

‡ (Avisu scolasticu.) Venerab. Consistoriu Archidiecesanu, cu dat'a de 6 sept. 1874 nr. 217 scol. 448 consist., pe bas'a art. de lege XXXVIII din 1868 cap. III §. 11 a aflatu de bine a redicá scól'a poporala centrala romana gr. or. din Branu la scól'a capitala publica, egala altoru scòle capitale publice din

patria; prin urmare cu dreptulu de a se dá eleviloru testimoniele scolastice de primire la alte scòle publice mai inalte. Invetiatorii actuali inse, cari sustienu aceste scòle peste totu, se privescu pe acestu anu numai ca provisorii, pana ce in intielesulu stat. org. artic. I §. 13, voru depune esamenele de cualificatiune. — Branu, in 10/22 oct. 1874. Teodoru Popu, directoru provisoriu.

Societati si institute.

‡ (Societatea academica romana,) in siedinti'a sa de la 26 augustu, a ascultat raportulu comisiunii pentru revederea bibliotecei. In anulu trecutu bibliotece'a Societatii s'a adausu cu 445 bucàti, 333 cumparate si 112 daruite. Societatea a primitu urmatòriele propuneri: Sè se faca unu catalogu, in care cartile sè fia dispuse dupa materia, sè se cumpere mobilele necesarie bibliotecei, sè se procure opere lessicografice rare. Fiindu la ordinea dîlei alegerea comisiunii de revedere, se primesce urmatòri'a propunere a dlui Odobescu: Comisiunea de revisiune sè fia compusa din 5 membrii, din cari celu putínu 3 siedietori in capitala. Relativu la renumeratiunea comisiunii, se primesce urmatòri'a propunere a dlui Odobescu: Societatea va retribuì pe membrii comisiunii cu câte 40 lei fia-care pentru o còla de materialu revisuita; ea va inlesni si mijlòce de caletoria membriloru neresiedinti in capitala. Acestora li se voru dá spese de caletoria in proportiune cu departarea locuintii loru (maximum 400 lei pentru venire si 'ntòr cere odata) pentru trei caletorii celu multu in cursu de 10 luni, si atunci numai candu voru stá celu putínu 21 dîle in Bucuresci la fia-care caletoria. Pentru siedintiele obdondarie ale comisiunii, membrii ei voru primì o diurna de 20 lei pe di si 10 lei pe dîlele câte voru fi in capitala, fara a se tiené siedintie. Comisiunea este obligata pentru acèsta suma sè aduca la sesiunea anului viitoriu dòue-dieci còle din dictionariu revedite. Dni Laurianu si Massimu au votatu contra.

‡ (Sectiunile Societatii academice.) Membrii sectiunii filologice, intrunindu-se la 27 aug. sub presiedinti'a dlui Laurianu, au procedatu la alegerea oficiului sectiunii si s'au alesu cu unanimitate membriloru presinti: presiedinte A. Treb. Laurianu, vice-presiedinte I. C. Massimu, secretariu G. Sionu, — membrii: A. Treb. Laurianu, Alesandru Romanu, I. Caragiani, I. C. Massimu, Sionu. — Sectiunea sciintieloru fisico-naturala s'a constituitu la 28 augustu, alegendu: presiedinte pe N. Cretulescu, vice-presiedinte dr. A. Fetu, secretariu P. S. Aurelianu. — Sectiunea istorica, (presiedinte Baritiu, vice-presiedinte Odobescu, secretariu Ionescu,) in siedinti'a sa de la 27 augustu a ascultat raportulu dlui Odobescu a supra manuscripteloru cantemiriane. S'a decisu a cere prin consululu rusescu manuscriptulu cronicului Moldoromanu alu principelui Dimitrie Cantemiru; a cere de la Socie 2821 lei 50 bani pentru tiparirea traducerii romanesci a opului „Descrierea Moldaviei“; totu odata a mai cere 4410 lei pentru a se tipari istori'a imperiului otomanu, tradusa in romanesc de Hodosiu.

‡ (Societatea academica romana) in siedinti'a sa de la 30 augustu a acèputu a desbata bugetulu anului viitoriu. Veniturile se urca la 74,960 lei 70 bani. Premiulu Odobescu, la care nu s'a aretatu nici unu concurinte, se va anuciá de nou. Desbaterea a supra bu-

getului s'a continuat și în ședința de la 31 aug., precum și în cea de la 2 sept. Societatea a găsit preț mare onorariului pentru traducerea istoriei imperiului otoman, și a decis să se întoarcă lucrarea la secțiunea istorică spre a se verifica cu mai multă băgare de seamă.

Literatura.

* („*La Roumanie contemporaine*“,) organul popoarelor din Europa orientală; revistă franceză mensuală, istorică, literară, științifică, economică, industrială a apărut la Paris, sub direcțiunea dlui Frédéric Damé, cu colaborarea dloru: E. Littré, membrul academiei franceze; Edouard Laboulay, membrul Institutului; Jules Simon, membrul Institutului și vechiul ministru al instrucțiunii publice; Louis Ulbach, redactorul ziarului „*Bien public*”; Jules Claretie, redactorul „*Indépendance Belge*”; A. Ubicini, publicist; Vigneau, redactorele „*Memorialelui diplomatic*“, etc. și a dloru Vasile Alesandri; C. Aricescu; P. S. Aurelianu; C. Bolliac; G. Cretianu; C. Esarcu; Fundescu; Pantazi Ghica; B. P. Hasdeu; A. Lapedatu; A. Margaritu; G. Marianu; Massimu; C. Nacu; Dr. Obedenaru; Ales. Pencovici; N. Steriadi; etc. Abonamentul pe un an pentru Austro-Ungaria 40 franci.

* („*Column'a lui Traianu*“) nr. 8 (anul V) conține următoarele publicațiuni: „O nouă soluțiune a problemului ortografic: reform'a limbii române“, de G. L. Frollo. — „O corespondință inedită a Dănei Elena a lui Mateiu Besarabu“ comunicată de B. P. Hasdeu. — „După scrierile veștii pierdute, atingerile de Dacia“ de A. Papadopolu-Calimachiu. — „Originele pastoriei la Romani“, studiu de filologie comparată, de B. P. Hasdeu. — „Despre condițiunile unei bune traduceri a autorilor clasici în limbă română“, de A. Odobescu. — Inmormentarea și arderea cadavrelor“, studiu de igienă publică de Dr. I. Felix. — La portretul unui postu“, poezie de Veronica Micle. — „Industria sării în România“ studiu economic-statistic, de Gr. G. Tocilescu. — „Vocabularu romano-istrieanu“ din chartiele postume ale lui I. Maiorescu.

* („*Povesti populare*“.) A esitit de sub presă la București și se afla de vândere la librării, alu doile numere din „*Șnove seu povesti populare*“, adunate din gurile celor ce știu multe de unu culegetoru-tipografu. Prețulu 30 bani.

* („*Carte bisericăscă*“.) A esitit de sub presă la București „*Colectiunea parabolilor Mantuitorului*“, cu espunerea circumstanțelor și motivelor după cari s'au dăsu, de C. Ionescu. Prețulu 1 leu.

* („*Calendaru pentru 1875*“.) S'au pus de vândere la librării următoarele calendare pe 1875, apărute sub editura G. Iónide în București:

„*Calendarulu pentru totu Românii*“, cu premiu „*Mărtea lui Lapusnénu*“. Prețulu 2 lei, neto 1 lei.

„*Calendarulu Basmelor și alu legendelor populare*“, cu 4 litografii frumoșe. Prețulu 1.50, neto 75 bani.

„*Calendarulu distracțiunilor amuzante și picante*“, cu mai multe gravuri xilografice. Prețulu 1 lei 25, neto 60 bani.

„*Almanach seu calendarulu americanu*“. Costulu 2 lei, neto 1.

„*Almanach seu calendaru portativu*“ care cuprinde cursele postale și taxele de diferite categorii, bălăciuri etc. Costulu 40 bani, neto 20.

* („*Cea mai veșhia fôia din Berlin*“) e „*Gazetta de Voss*“, ér după dinsa „*Gazetta de Spener*“. E bine, această din urma încetă de la 1 noomvre st. n. din causa lipsei unui numeru indetulatoru de abonati, după o esistință de 134 ani. Primulu seu fundatoru fu tipografulu Spener, apoi trecu la mostenitorii acestuia. După ce rămase astu-felu multu timp în famili'a fundatorului; fu cumpărată de doctorulu Spicer, alu carui fiu o vându unei societăți de actionari. În acestu intervalu Fridericu celu Mare i acordase diferite privilegii. Dar, nărăza „*Le Messager d'Orient*“, în prima-șer'a anului 1872, betran'a fôia, pe care imperatulu Vilelmul o cită în tôte dălele, luă unu nou formatu, și schimbă redacțiunea și schimbă chiar partit'a, devenindu natională-liberală și cautându să placă publiculu prin modulu de scriere adoptatu de șer'a vieneză și care e cu totulu altulu de cătu celu obicinuitu la Berlin. Întreprinderea înșe nu isbuti: cu tôte enormele cheltuieli facute, „*Gazetta de Spener*“, transformată, nu putu să prospere. Nouii-i proprietari refuzându d'a face sacrificii mai mari, acestu diaru, care odinșora fu atât de însemnatu, anunță că devine proprietate a „*Gazettei Nationale*“, cu care se va contopi.

Teatru.

* („*Teatru romanu din circulu Suhr în București*“.) Circulu de pe piat'a Constantinu-Voda, ținut, bine încălțit, bine iluminat și bine condiționat, va șerți ca teatru unde și-va da reprezentatiunile sale compani'a dramatică reprezentată prin M. Pascaly. Prim'a reprezentatiune avu locu la 13/25 octomvre, cu pies'a „*Liberii*“, drama istorică în 5 acte, din rebelulu Greciei pentru independență. Piesele noșe, puse în studiu, sunt cele următoare: *Secaturele* (comedia locală în 3 acte), *Neruşinătii* (comedia locală în 5 acte), *Orfanii regimentulu* (comedia în 2 acte), *Doctoru fara șerirea lui Dumnedieu* (comedia în act), *Tronulu și conspiratori* (drama în 5 acte, traducțiune), *Sôrele democrației franceze* (drama în 5 acte), *Uciderea lui Mihai* (drama în 5 acte), *Dlu Drumarescu* (comedia în 2 acte). Afara d'aceste șe voru reprezentă piesele cele mai reputeate nationale și traducțiuni din repertoriulu trecut.

* („*La San Francisco*“.) Chinesii au deschis unu teatru foarte mare, care cuprinde peste 1800 persoane. Un'a din bucătile cu care au debutat actorii chinezi, au începutu la 7¹/₆ ore șer'a și s'a șerșit a două dă la 4 ore diminiț'a. Direcțiunea înșe a acestu teatru chinezu a avut ingrijirea și șerșinț'a de șeritu a împărți publiculu gratis, între acte, țigări, ceaiuri și alte beuturi esicitanțe și șeriatôrie somnului.

* („*In teatru-circu*“ din București, compani'a dramatică reprezentată și dirigită de dlu Pascaly, la 24 oct. a jucat pies'a: „*Haimanalele*“, comedia locală cu cantece în 3 acte, lucrată de M. Pascaly, music'a natională de D. Georgescu.

Musica.

* („*O interesantă șerată musicală*“) șe va țien în șesonulu acest'a în Budapeșta, la începutulu lunei lu

decemvre. Unu concertu, care se va dá in sal'a cea mare a redutului, interpretandu-se pies'a Feuerzauber" si actulu primu din „Die Walküre“ de Richardu Wagner. La represintatiune voru participá principalii artisti ai teatrului de opera din Viena, si a nume dn'a Friderica Materna si dnii Labatt si Scaria. Acompaniarea va fi condusa de dnii Ioanu Richter si I. N. Dunkel.

Industria si comerciul.

|| (*Navigatiunea pe Dunare*) se apropia de sfirsitu in sesonulu acest'a. Pe la Posionu ap'a e asiá mica, încátu vapórele abié potu strabate.

|| (*Unu librariu din Paris*), carele a muritu nu de multu, a câstigatu la edarea opului „Notre-Dame de Paris“ de Victoru Hugo, 200,000 franci.

Tribunale.

| (*Ucigatoriulu Freund*), despre care scrisesemu in rîndulu trecut, e unu individu pedepsitu deja in Ungaria cu inchisóre de trei ani. Elu a marturisitu, cá a hotaritu sè ucida pe Katscher in momentulu, candu acel'a in Brünn inca in orasiu a aretatu cuiva 12,000 fl. Katscher a avutu banii acestia, inse i-a tramisu cu post'a inainte in patri'a sa. Freund a avutu numai 4 fl., si a marturisitu, cá durmindu Katscher i-a taiatu grumadii.

Economia.

△ (*Culesulu viiloru*) pe la Bistritia a fostu multiamitoriu. A esitu vinu multu si bunu. Totu de acolo ni se serie, cá cucuruzulu pe unele locuri l'a taiatu cu tului cu totu; ér la piciórele muntelui, unde e loculu mai recorosu, a fostu destulu, si s'a coptu bine, fiindu tórna buna. Holdele sunt inverdíte si fórte frumóse. Fênulu e fórte scumpu si se capeta cu greu.

△ (*Espositiune de fructe*.) Dílele trecute s'a deschisu la Paris, in localurile societáti de orticultura, strad'a Grenelle-Saint-Germain, o importanta espositiuné de fructe, flori si legume de tórna. Partea care atrage mai multu bagarea de séma a visitoriloru este pomologi'a. In sal'a cea mare a societáti se afla mai multe mese, pe cari sunt asiediate mai multe mfi de specime de fructe, unele de cátu altele mai frumóse, cum : pere, struguri, fragi, smeura, persici tomnatiche, smochine, gutui, castane, alune, mosimóne, prune si o numerósa seria de fructe esotice. Unii din espunetori au voitu sè demonstre nu numai ce trebuie sè fia unu fructu perfectu, dar inca si diversele rezultate ce dau diferitele culturi. Astu-felu dlu Gauthier demonstra prin probele espuse, cá fructulu perului pergamentu Espiren, altoitu in peru selbatecu, este cu multu mai micu de cátu fructulu perului altoitu in gutuiu. Dintre legume, cele mai frumóse sunt cartofii, diferite feluri de cucurbitace, ciuperci, conopide si altele. Espositiunea este visitata d'unu numerosu publicu.

|| (*Ninsóre*.) La 12 nov. a ninsu pentru primaóra in Budapesta.

Suvenirea mortiloru.

† (*Nicolae F. Badescu*), redactorulu diuariului „Viitoriulu“ din Bucuresci, a repausatu in septeman'a trecuta in spitalulu Filantropia, unde lu-alungase seraci'a.

† (*Fridericu Kaiser*), cunoscutulu autoru dramaticu austriacu, a repausatu la 5 nov. Kaiser a scrisu peste o suta de piese, dintre cari multe se sustienu in repertoriu.

Anunciu literariu.

La redactiunea ac'estei foi se afla de vendiare urmatóriele carti :

„*Poesii*“ de Iosifu Vulcanu, unu tomu, pretiulu 50 cr.

„*Columb'a*“, romanu francesu intr'unu tomu de Alesandru Dumas betr., tradusu de Iosifu Vulcanu; pretiulu 50 cr.

„*Panteonulu Romanu*“, portretele si biografiile celebritátiloru romane, compusu de Iosifu Vulcanu; pretiulu 1 fl. 50 cr.

„*Cavalerii Noptii*“, romanu francesu in 5 tomuri mari, de Ponson du Terail, tradusu de Ios. Vulcanu. Pretiulu 2 fl. 50 cr.

„*De unde nu este rentórcere*“, romanu intr'unu volumu, de Adrien Gabrielly, trad. de Titu Budu; pretiulu 50 cr.

„*Novelle*“ de Iosifu Vulcanu, trei tomuri, pretiulu 2 fl.

Banii se platescu inainte séu la primirea cartiloru la post'a respectiva.

Abonantii „Familiei“ in 1874. *)

(Urmare.)

Rdis. d. Ioanu Metianu vicariu episcopescu in Oradea-mare, dn'a Emilia Sanciali in Têrgulu Muresiului, d. Vincentiu Marcoviciu preotu in Nadlacu, d. Ionu Rusu notariu in Nadlacu, Casin'a romana din Caransebesiu, d. Andreiu Sienchia in Zernesti, dn'a Eleonora Nichita n. Simocu, d. Anania Popu protopopu in Morlaca, dn'a Maria Covaciu n. Anderco in Batarciu, dn'a Elena Vaida n. Cornea, Casin'a romana in Lugosiu, d. Sigismundu Borlea deputatu la camera — Baia-de-Crisiu, dsiór'a Sidonia Secasianu in Sîria, dsiór'a Lucretia Costa in Aradu, dlu dr. Gallu jude la tabl'a reg. in Budapesta, d. Nicolae Secasianu preotu in Silasiu, dn'a Ana Fercu in Borosiu Ineu, d. Iacobu Petrutiu notariu in Costeiu, dn'a Apolonia Cretiu in Sibíiu, dn'a Alessandra Popoviciu in Sieitinu, dn'a Iuliana Petrasiu in Davideni, rdis. d. Ionu Darabantu canonicu onor. in Vetisiu, d. Georgiu Dringou advocatu in Tinca.

(Va urmá.)

*) Vomu publicá numele numai acelora, cari au si platitu pretiulu de abonamentu, ca-ci numai acestia potu fi considerati cá abonanti. Invítamu dara pe restantieri a-si refuí dator'ca, cá acésta lista se se póta completá. Red.

Suplementu : „*Sclavulu Amorului*“, romanu de Iosifu Vulcanu, tom. II. col'a XIII.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului.